

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในปัจจุบันนี้ มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งผู้ที่มีความสำคัญในการพัฒนาทางการศึกษา คือครู หรือผู้สอนนั้น จึงจำเป็นต้องปรับวิธีคิด วิธีการสอน ให้สอดคล้องกับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) นโยบายสำคัญเกี่ยวกับการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความแตกต่างในความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539) ซึ่งการปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จลงได้ด้วยดีจำเป็นต้องปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และปฏิรูปปัจจัยและกระบวนการที่สนับสนุนการเรียนการสอน ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการพัฒนาลดลงทั้งมีการพัฒนาผู้เรียนให้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองในรูปแบบและวิธีการหลากหลายซึ่งเป็นการเตรียมผู้เรียนเพื่อการดำรงชีวิต (Education for life) ในสังคมยุคข้อมูลข่าวสารและสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด ก็ต่อเมื่อผู้เรียนสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทฤษฎีการเรียนรู้ที่น่าสนใจและเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนวิธีจัดการเรียนการสอนในขณะนี้ คือ ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ซึ่งทฤษฎีนี้เชื่อว่าการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ผู้เรียนแต่ละคนสร้างความหมายขึ้นจากประสบการณ์ของตน เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต ต้องใช้เวลาและสติปัญญา กระบวนการนี้สามารถถ่ายทอดโดยการเรียนการสอนได้ แต่ความรู้ไม่สามารถเกิดด้วยวิธีการดุดึงข้อความที่ส่งมาจากผู้สอน ซึ่งการสอนที่ประสบความสำเร็จ ต้องให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้ และพยายามหาทางไปสู่เป้าหมายนั้น โดยใช้กระบวนการถ่ายโอนความรู้ด้วยทักษะการตีความและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ จากการทำกิจกรรมทางกายและสมอง (ชนาธิป พรกุล, 2544)

การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงนั้น เป็นสิ่งจำเป็นของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะมาตรา 24 ที่กำหนดแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และประยุกต์ความรู้ไปใช้ป้องกันและแก้ปัญหา และมีการย้ำว่าการจัดการการศึกษา ต้องยึดว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้น การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องสร้างความรู้ที่มีความหมายแก่

ตนเองได้ คำถามที่ตามมาหลายคำถามด้วยกัน เช่น ผู้เรียนจะสามารถสร้างความรู้ได้อย่างไร และผู้สอนจะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนมีกระบวนการคิดอย่างไร จึงทำให้ได้ข้อสรุปหรือคำตอบ เช่นนั้น เพราะกระบวนการคิดเป็นการจัดการกระทำของสมองต่อข้อมูลต่าง ๆ สิ่งที่เกิดขึ้นอยู่ภายในสมองของผู้เรียนบางครั้งมีคำตอบที่ถูกต้อง แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าผู้เรียนมีวิธีคิดที่ถูกต้อง หากผู้สอนต้องการตรวจสอบวิธีคิด ก็มีวิธีตรวจสอบได้ (ชนาธิป พรกุล, 2544) โดยเฉพาะกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาที่กำลังจะพัฒนาเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพให้กับประเทศ ทางสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา จึงคาดหวังให้บัณฑิตมีลักษณะที่พึงประสงค์ จำแนกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. คุณลักษณะที่บัณฑิตทุกคนควรได้รับการส่งเสริมให้มีประสบการณ์เหมือน ๆ กัน ซึ่งจะครอบคลุมจุดมุ่งหมายหรือความคาดหวังส่วนใหญ่ของสังคม โดยความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับบัณฑิตระดับปริญญาตรีนั้นเป็นการศึกษาที่ต่อเนื่องจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานมาแล้วจำเป็นต้องได้รับประสบการณ์ที่จะเพิ่มพูนความรู้ความสนใจในเรื่องที่จำเป็นต่อการพัฒนาชีวิตและสังคม ในระดับที่มีความลึกซึ้งมากกว่าในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประสบการณ์ดังกล่าวจะให้ความรู้ความเข้าใจ พัฒนาความรู้สึกนึกคิดและทักษะเพื่อการดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันในสังคม ทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะพัฒนาชีวิตและสังคมด้วยปัญญา ด้วยสติ และด้วยความมีวัฒนธรรม นอกจากจะให้ความรู้ความเข้าใจในระบบและความเปลี่ยนแปลงด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของชุมชนท้องถิ่นและโลก ซึ่งเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตแล้ว ผู้เรียนควรได้รับประสบการณ์ที่สร้างเสริมความเข้าใจในความคิดค่านิยมที่มักจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของบุคคล หรือสถาบัน ไม่ว่าจะเป็นในชีวิตประจำวัน ในชีวิตการทำงาน หรือในการกำหนดความสำคัญของการดำเนินการต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ผู้ที่ทำหน้าที่ในการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรควรต้องนำมาพิจารณา เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้มีประสบการณ์อย่างสมดุล เหมาะสม มากน้อยตามเหตุปัจจัย ทั้งนี้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตที่พึงประสงค์ในปัจจุบันว่า ผู้เรียนระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะระดับปริญญาตรี ควรได้เรียนรู้เพื่อเข้าใจและมีประสบการณ์ ต่อไปคือ ทักษะการเรียนรู้และการสื่อสาร จะเป็นในเรื่องของความสามารถในการใช้ภาษา ความสามารถในการแสวงหาความจริง ทั้งในเรื่องของมนุษย์และเรื่องของวิทยาศาสตร์ด้านต่าง ๆ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ อีกทักษะหนึ่งก็คือ ทักษะการคิดและการเรียนรู้แบบลุ่มลึก เช่น การคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) ที่ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้แก่นักเรียนเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมกันพัฒนาให้นักเรียนให้เจริญงอกงามอย่างต่อเนื่อง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหา กลุ่มประสบการณ์ใด ๆ ก็ตาม ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยครูผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ใช้สื่ออุปกรณ์ วิธีสอนหลาย ๆ วิธี เพื่อฝึกให้เด็กมีโอกาสคิดอย่างอเนกนัย (การคิดหลายทิศ หลายทาง) และหลักการที่สำคัญในการจัด

กิจกรรมเพื่อให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ก็คือ ครูต้องพยายามให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด ส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น มีใจเปิดกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น พยายามคิดแก้ปัญหาเอง โดยครูคอยกระตุ้นให้คิด ให้กำลังใจ ปล่อยให้เพียงพอที่จะคิดได้ตรง นักเรียนก็จะได้แนวคิดและเกิดประสบการณ์ รวมทั้งเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองด้วย (จรัสพร แหวนทอง, 2539)

ความคิดสร้างสรรค์เกิดจากการประสานความสามารถตามธรรมชาติของมนุษย์ในสองส่วนประกอบที่สำคัญ คือ “ความสามารถในการคิด” และ “ความสามารถในการสร้างสรรค์” ซึ่งอาจจะมียุ่ในบุคคลเดียวกัน หรือบางคนอาจมีเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งก็เป็นได้ ความสามารถในการคิด เป็นผลผลิตจากกระบวนการทำงานของสมองของมนุษย์ที่คิดอยู่เกือบตลอดเวลา ลักษณะการคิดแบ่งเป็นการคิดแบบไม่มีจุดมุ่งหมาย (undirected cognition) เป็นการคิดแบบอิสระ ประดิษฐ์ ประดิษฐ์กันโดยปราศจากการจัดระเบียบ เปลี่ยนไปตามความสนใจหรือเหตุการณ์ที่ผ่านเข้ามาขณะนั้น และไม่มีการตั้งวัตถุประสงค์ ส่วนการคิดแบบมีจุดมุ่งหมาย (directed cognition) เป็นการคิดแบบมีทิศทาง มีการจัดระบบระเบียบและวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยอาศัยกระบวนการทำงานของสมองอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การรับรู้ การตีความ ความจำ สมมติฐาน จนถึงการสรุปผล สำหรับความสามารถในการสร้างสรรค์ หมายถึง การสร้างการกระทำให้เกิดขึ้น เป็นได้ทั้งกระบวนการ วิธีการรวมไปถึงลักษณะทางผลิตผลหรือชิ้นงาน (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2546)

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เป็นจุดกำเนิดของการคิดประดิษฐ์ และออกแบบสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์และผลผลิตจากการสร้างสรรค์ (นิรัช สุดสังข์, 2544) ความสามารถเปรียบเทียบเชื่อมโยงข้อมูลความคิด (Comparing and linking ideas) และ ความสามารถใช้หลักการหรือทฤษฎีในการวิเคราะห์ (Using principles) ในข้อนี้จะรวมถึงคุณลักษณะที่ต้องบ่มเพาะด้วย เช่น ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน (Learning motivation) ความเปิดกว้างต่อข้อมูลความคิด (Openness) และความมีอิสระทางความคิด (Autonomy of thought)

2. คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ที่บัณฑิตแต่ละคนจะนำไปใช้ประกอบอาชีพของตนเอง เป็นความรู้ความสามารถเฉพาะทาง ที่เป็นหลักทฤษฎีและการปฏิบัติในวิชาชีพที่ผู้เรียนเลือกเรียน เพื่อจะนำไปใช้ประกอบอาชีพในอนาคต (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2543) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จึงวางแผนการ

ผลิตบัณฑิตและควบคุมการผลิตให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ซึ่งทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ได้แบ่งเป็น 4 สาขาวิชาด้วยกัน คือ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และสาขาวิชามนุษยศาสตร์

ผู้วิจัยสนใจศึกษาการเรียนการสอนและการพัฒนานิสิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบไปด้วย 6 คณะ คือ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะนิเทศศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ จากที่ได้ศึกษารวบรวมข้อมูลนั้นจะเห็นได้ว่าในกลุ่มสาขาวิชานี้มีทั้งการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิม และรูปแบบใหม่ผสมผสานกันไปแล้วแต่รายวิชา และในปัจจุบันนี้เทคโนโลยี สารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษามาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางด้าน คอมพิวเตอร์และการสื่อสารโทรคมนาคมมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา ไม่ว่าจะเข้ามาช่วยในเรื่องการเรียนรู้ โดยมีเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ หลายด้าน มีระบบ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer - Assisted Instruction) ระบบสนับสนุนการรับรู้ข่าวสาร เช่น การค้นหาข้อมูลข่าวสารเพื่อการเรียนรู้ใน World Wide Web เป็นต้น สนับสนุนการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาสมัยใหม่จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลข่าวสารเพื่อการวางแผน การ ดำเนินการ การติดตามและประเมินผลซึ่งอาศัยคอมพิวเตอร์และระบบสื่อสารโทรคมนาคมเข้า มามีบทบาทที่สำคัญ และในเรื่องของการสื่อสารระหว่างบุคคล ในเกือบทุกวงการทั้งทางด้าน การศึกษาจำเป็นต้องอาศัยสื่อสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคล เช่น การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยใช้อุปกรณ์ประกอบที่สำคัญช่วยสนับสนุนให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เช่น การใช้ โทรศัพท์ โทรสาร ไปรษณีย์-อิเล็กทรอนิกส์ เทเลคอนเฟอร์เรนซ์ เป็นต้น

เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้สำหรับการสอนเป็นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่หลาย อย่าง ทำให้การเรียนการสอนด้วยอุปกรณ์ที่ทันสมัย ห้องเรียนสมัยใหม่ มีอุปกรณ์วิดีโอ โปรเจคเตอร์ (Video Projector) มีเครื่องคอมพิวเตอร์ มีระบบการอ่านข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แบบ ต่างๆ รูปแบบของสื่อการศึกษาที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน ก็มีหลากหลาย ขึ้นอยู่กับความ เหมาะสมในการนำมาใช้ เช่น มัลติมีเดีย อิเล็กทรอนิกส์ยุค วิดีโอเทเลคอนเฟอร์เรนซ์ ระบบวิดีโอ ออนดีมานด์ ไฮเปอร์เท็กซ์ คอมพิวเตอร์ และระบบอินเตอร์เน็ต เป็นต้น การเติบโตของ เทคโนโลยีสารสนเทศมีลักษณะเป็นแบบก้าวหน้า เช่น มีการพัฒนาทุก ๆ สามปี และพัฒนาการ ทางความเร็วของคอมพิวเตอร์จะเพิ่มขึ้นได้ประมาณสองเท่า เมื่อเป็นเช่นนี้ความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีแนวโน้มที่จะก้าวไปได้อีกมาก ความฝันหรือจินตนาการต่างๆ ที่คิดไว้ จะเป็นจริงในอนาคต พัฒนาการเหล่านี้ย่อมมีบทบาทที่สำคัญต่อการศึกษามาก องค์การที่ ทำหน้าที่ในการวางแผนการศึกษาของชาติจะต้องให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ อย่างเต็มที่ การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติจึงเป็นเรื่อง สำคัญ (http://bala.riy.ac.th/~404438026/Lesson2/document/25_2.html)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเองก็ได้ตระหนักในเรื่องนี้เช่นกัน จึงให้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยทันต่อยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยให้ทุกคณะมีการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่าย หรือการเรียนการสอนบนเว็บ ซึ่งการเรียนการสอนบนเว็บ (Web-Based Instruction) เป็นการจัดสภาพแวดล้อม การเรียนการสอนที่ประยุกต์ใช้คุณลักษณะของอินเทอร์เน็ต โดยนำทรัพยากรที่มีอยู่ในเว็ลด์ไวด์เว็บ (World Wide Web) มาเป็นสื่อกลางเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ (Khan, 1997; Karen, 1996 อ้างถึงใน ณีจุกร สงคราม, 2543) ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งข้อมูล อ่างอิง เอกสารประกอบการเรียน บทเรียนสำเร็จรูป หรือแม้กระทั่งหลักสูตรวิชา เนื่องจากเว็ลด์ไวด์เว็บเป็นบริการบนอินเทอร์เน็ตที่มีแหล่งข้อมูลอยู่มากมายและหลายรูปแบบ ทั้งตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือเสียง โดยอาศัยคุณลักษณะของการเชื่อมโยงหลายมิติ (Hyperlink) ทั้งในรูปแบบของข้อความหลายมิติ (Hypertext) หรือสื่อหลายมิติ (Hypermedia) เพื่อเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อไว้ด้วยกัน การเรียนการสอนบนเว็บจึงจัดเป็นรูปแบบการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่มี ประโยชน์มาก เพราะเป็นการนำประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการค้นคว้าข้อมูลในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการสนองตอบแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นหลัก นั่นคือมิใช่การสอนที่เป็นการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ โดยใช้เทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ ซึ่งสื่อต่าง ๆ เหล่านี้สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และแก้ปัญหาได้อย่างอิสระ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) สาขาวิชาสังคมศาสตร์ทั้ง 6 คณะ ก็เช่นกัน ได้จัดทำบทเรียนการเรียนการสอนบนเว็บแล้ว แต่ก็ยังพัฒนาได้ไม่เต็มที่ โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการนำเสนอเนื้อหาบทเรียนที่นิสิตสามารถเข้ามาอ่านหาความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนในห้องเรียนได้เพียงเท่านั้น แต่ยังไม่มีการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนบนเว็บที่ส่งเสริมให้นิสิตเกิดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์เท่าที่ควร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บโดยใช้แฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการผลักดันให้เกิดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ที่ทางสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาได้ตั้งไว้ (2543) ซึ่งแฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์นั้น จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตในการเรียนการสอนบนเว็บ ซึ่งลักษณะสำคัญของแฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์นั้น จะมีการแสดงจุดมุ่งหมายชัดเจน (Explicitness of Purpose) ผู้สอน หรือผู้สอนกับผู้เรียน เป็นผู้กำหนดจุดมุ่งหมายของแฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ร่วมกัน นั่นคือ

ผู้เรียนจะต้องทราบว่าเขาถูกคาดหวังไว้อย่างไรก่อนที่จะเริ่มต้นพัฒนาแฟ้มสะสมงาน อิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้งยังมีการบูรณาการ (Integration) ระหว่างเนื้อหาวิชาการที่ได้จากการเรียนในห้องเรียนกับประสบการณ์ภาคสนามนอกห้องเรียน ตัวอย่างเช่น ผู้สอนที่สอนเทคนิคการเขียนเรื่องสั้น อาจสนับสนุนให้ผู้เรียนได้พบปะสนทนาสัมภาษณ์นักเขียนเรื่องสั้น แล้วบันทึกเหตุการณ์นั้นเก็บไว้ในแฟ้มสะสมผลงาน เป็นแหล่งข้อมูลหลากหลาย (Multisources) ในการตัดสินใจนักเรียนอย่างแม่นยำ โดยใช้แฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือนั้น หลักฐานในแฟ้มสะสมงานต้องได้มาจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย สะท้อนให้เห็นถึงสภาพที่แท้จริง (Authentic) โดยต้องมีการเชื่อมโยงกันโดยตรงระหว่างการเรียนการสอนในห้องเรียนกับหลักฐานในแฟ้มสะสมผลงาน เป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นพลวัต (Dynamic) ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความงอกงามและการเปลี่ยนแปลงในตัวนักเรียน สะท้อนถึงบุคลิกภาพแห่งตน จากความรู้สึกการเป็นเจ้าของบทเรียน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน การรู้จักการบูรณาการระหว่างทฤษฎี และการปฏิบัติ แฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียนแต่ละคนถือเป็นการสร้างสรรค์งานที่ชัดเจนและโดดเด่น (Unique Creation) เฉพาะตัว เนื่องจากนักเรียนเป็นผู้เลือกผลงานและประเมินผลตนเอง สุดท้ายคือ นำไปใช้ได้หลายจุดประสงค์ (Multi Purposed) หลักฐานในแฟ้มสะสมงาน นักเรียนสามารถนำไปใช้ได้มากกว่าหนึ่งจุดประสงค์หรือหนึ่งวิชา เช่น นอกจากใช้ในการประเมินนักเรียนแล้ว ครูอาจใช้ประเมินความสำเร็จในการสอนของครูก็ได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาเพื่อนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บ ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้แฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับนิสิตปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งนี้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ รวมทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถาบันอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บจึงเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา อันจะนำไปสู่การผลิตและพัฒนาบัณฑิตให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ได้ เพื่อเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพสามารถพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิต และอาจารย์ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการเรียนการสอนบนเว็บ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บ ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้แฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับนิสิตปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บ ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้แฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับนิสิตปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. เพื่อนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บ ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้แฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับนิสิตปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1 นิสิตปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้แก่ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะนิเทศศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ รวม 6 คณะ จำนวน 7,067 คน

1.2 อาจารย์ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้แก่ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะนิเทศศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ รวม 6 คณะ จำนวน 627 คน

1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บ ด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ด้านแฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ และผู้เชี่ยวชาญด้านความคิดสร้างสรรค์

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสอบถามความคิดเห็น

2.1.1 นิสิตปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 379 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จของยามานะ (Yamane, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

2.1.2 อาจารย์ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จำนวน 36 ท่าน

2.1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บ ผู้เชี่ยวชาญ

ด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ผู้เชี่ยวชาญด้านแฟ้มสะสมงาน อิเล็กทรอนิกส์ และผู้เชี่ยวชาญด้านความคิดสร้างสรรค์ รวมจำนวน 12 ท่าน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง คือ นิสิตระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชา

คอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ลงทะเบียนวิชา การทำโปรแกรม วิชาลเบสิก สำหรับงานการศึกษา ภาคต้น ปีการศึกษา 2548 จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบ เจาะจง

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

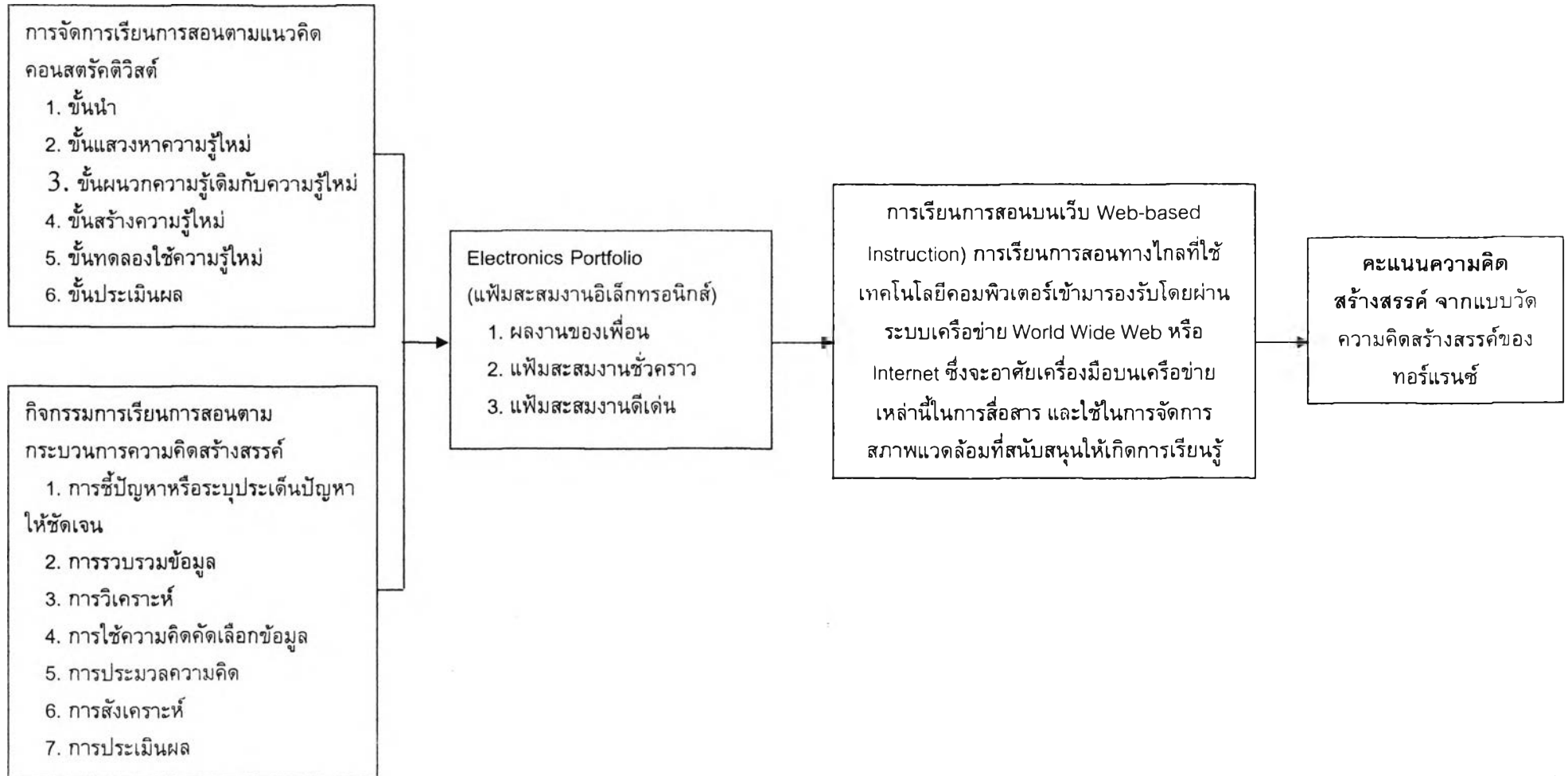
3.1 ตัวแปรอิสระ คือ

รูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์โดยใช้ แฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ตัวแปรตาม คือ

คะแนนความคิดสร้างสรรค์ 3 ด้าน คือ ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม

กรอบแนวคิด

สมมติฐานในการวิจัย

นิติตระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้รับการเรียนการสอนบนเว็บ ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้แฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ ตามรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้น มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ สูงกว่าก่อนการเรียนการสอนบนเว็บอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. รูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บโดยใช้แฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ ที่นำเสนอเป็นรูปแบบระดับหน่วยการเรียนรู้

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บ ที่ประกอบไปด้วยบทเรียนเว็บและกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ แฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้สำหรับประเมินกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง และเครื่องมือสื่อสารบนเว็บที่ใช้สำหรับอภิปราย แสดงความคิดเห็น และค้นคว้าสำหรับนิติต เช่น Chat room, Webboard และ Search engine ฯลฯ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การเรียนการสอนบนเว็บ หมายถึง การเรียนการสอนทางไกลที่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ผ่านระบบเครือข่าย World Wide Web หรือ Internet ซึ่งใช้เครื่องมือบนเครือข่ายในการสื่อสาร และใช้ในการจัดการสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้

แฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการสะสมงานอย่างเป็นระบบ โดยที่นิติตจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหา เลือกเนื้อหา และการประเมินผล รวมทั้งมีการประเมินตนเอง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิติต โดยผ่านทางเว็บไซต์ของรายวิชานั้น ๆ

การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ หมายถึง เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมาจากประสบการณ์เดิมผนวกกับความรู้ใหม่

สาขาวิชาสังคมศาสตร์ หมายถึง กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบไปด้วย 6 คณะ คือ คณะครุศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กิจกรรมที่ประกอบการเรียนการสอนตามความสามารถของบุคคลในการคิดสร้างสิ่งที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ โดยสิ่งเร้าและประสบการณ์เดิมเป็นองค์ประกอบ และธรรมชาติของความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคล สามารถพัฒนาขึ้นได้โดยจัดสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความคิดเห็น เกี่ยวกับการเรียนการสอนบนเว็บของอาจารย์ และนิสิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ทราบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้แฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนิสิตปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ได้แนวทางสำหรับการพัฒนาทักษะกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนิสิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในรูปแบบของการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์
4. เป็นแนวทางพัฒนาวิธีการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนิสิตปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย